

Osmo Tuokko:
esitys 14.4.2012

Elämää, tapahtumia ja kohtaloita Suvannon seudulla - ennen, aikana ja jälkeen 1918

Taustaa

Tässä yhteydessä Suvannon seudulla tarkoitetaan Suomen sadan vuoden takaista kaakon kulmaa, sen silloisia pitäjiä Metsäpirtti, Pyhäjärvi Vpl, Rautu, Sakkola ja Vuoksela. Alueen yhteinen kohtalo on todistettavasti peräisin ainakin Pähkinäsaaren rauhasta 1323 alkaen. Vuosisatojen ajan siellä on koettu rajaseudun paineet, kun novgorodilaiset, ruotsalaiset, venäläiset tai suomalaiset ovat ottaneet keskenään yhteen. Lähes sata vuotta sitten 1918 Suvannon seutu oli jälleen painekattilana suomalaisten valkoisten ja punaisten sotiessa keskenään, venäläisten antaessa vielä tulitukea punaisille. Sotatapahtumien jälkeen alueella oli monen vuoden ajan poikkeustila sen ollessa **sotalakien alaisena rajamaana**.

Niistä vuosista on pitäjien historiankirjossa kerrottu varsin vähän vaikka alueen asukkaiden elämää rajoitettiin ja hankaloitettiin monin tavoin. Puutteelliseksi ovat jääneet myöskin sotatapahtumissa menehtyneiden uhrien kohtalot ja lukumäärät. Historian kirjoissa sodassa kuolleiden määrät vaihtelevat suuresti riippuen mitä kirjallisia lähteitä tai muistitietoja milloinkin on käytetty. Heti sodan jälkeen mm sosialidemokraattisen puolueen kokoamat terroritilastot perustuvat täysin muistinvaraisiin arviolukuihin. Sukututkimuspiirissä kiinnitettiin näihin seikkoihin huomiota, kun oman alueen uhritietoja verrattiin valtiovallan toteuttamaan ns sotasurmaprojektin (ssp) vastaaviin tietoihin, joita on pidettävä luotettavimpina.

1918 tapahtumien uhritietoja Suvannon seudulla – huom. luvut täsmentyvät ! (V = valkoiset, P = punaiset, N = tunnistamattomat)

	<i>MET</i>	<i>PYH</i>	<i>RAU</i>	<i>SAK</i>	<i>VUO</i>	<i>YHT</i>
pitäjänhistoriat V-P-N	5-0-0	22-0-0	23-0-0	20-4-0	4-1-0	74-5-0
pitäjänhistoriat yhteensä	5	22	23	24	5	79
ssp / kirjoilla olleet V-P-N	4-47-13	24-38-4	37-47-10	18-12-2	12-8-3	269
ssp / kirjoilla olleet yhteensä	64	66	94	32	23	269
ssp / pitäjän alueella kuolleet	-	14	322	126	1	463

Syksyllä 2009 päätettiin Suvannon seudun sukututkimuspiirissä käynnistää oman alueen 1918 tapahtumien jälkiselvitys sekä uhritietojen täydentäminen. Sitä varten nimettiin työryhmä, johon ovat kuuluneet alueen pitäjien edustajina:

Metsäpirtti	Ilmi Pesonen ja Kalevi Hyytiä,
Pyhäjärvi	Kauko Hinkkanen,
Rautu	Pekka Intke ja Varpu-Leena Sumsa,
Sakkola	Osmo Tuokko ja
Vuoksela	Jyrki Warvas

Urakka on osoittautunut oletettua laajemmaksi. Pieninä palasina olevaa aineistoa on koottavissa runsaasti mutta se on pitkin maailmaa lukuisissa lähteissä mm arkistojen asiakirjoissa, lehdissä ja kirjallisuudessa. Asioiden sisältö laajeni käsittämään vuodet 1917-21, mikä aika pitäjien historiatiedoissa on jäänyt kovin vähälle. Käsiteltävä aihe ja ajankohdan tapahtumat olleet vuosikymmeniä arkoja ja suorastaan vaiettuja. Viimeistään nyt on aika avoimesti pyrkiä antamaan ***puolueeton kuvat tuon ajan historiallisista tapahtumista***. Siinä toteutuu myös traumoja purkava terapeutin vaikutus. Työryhmän tavoitteena on

- selvittää ja kertoa miten Suvannon seudun pitäjät ja niiden ***asukkaat kokivat*** Suomen itsenäisyyden ensimmäisten vuosien tapahtumat, kuten rajan sulkeutumisen ja Pietarin kaupan tyrehtymisen aiheuttamat talouselämän ja elinkeinojen rajut muutokset, vapaussodan ja sen eri rintamien tapahtumat (esim. Raudun taistelut), väestön evakkoon lähdön, sodan tuhot, inkeriläisten ja muiden pakolaisten saapumisen ja alueen olemisen poikkeustilassa sotalakien alaisena rajamaana sekä
- ***täydentää ja korjata*** Suomen sotasurmat-tietokannassa olevien Suvannon seudun pitäjien vapaussodan uhritietoja ja kirjoittaa ***uhreista lyhyt henkilökuvauks.***

Työn edistyessä ryhmä on pitänyt piirin ajantasalla, sillä seurauksella, että ryhmälle on luotu paineita aineiston kokoamiseksi kirjalliseen asuun. Tämä puheenvuoro on eräänlainen väliraportti ”missä nyt mennään”.

Maailmankuva 1917-21 ?

Mistä ihmiset saivat silloin tietoja oman kotikylänsä ulkopuolisista asioista ja tapahtumista ? Lähes ainoana uutisten välittäjänä voitaneen pitää seudun paikallislehteä Käkisalmen Sanomia, joka kolme kertaa viikossa kertoi maailman uutisia. Työryhmä on koonnut vuosien 1917-21 ajalta lehden sivuilta yli 500 aihepiiriimme liittyvää uutislainausta. Myös Karjala-lehden, Uuden Suomen, Helsingin Sanomien ja Suomen Sosialidemokraatin uutisaineistoa on käytössä. Tärkeitä ja antoisia asiatietoja on koottu oman alueen pitäjäjulkaisuista Pyhäjärven Sanomat, Rautulaisten Lehti ja Suvannon Seutu, joista on ollut käytössä kaikki julkaistut vuosikerrat. Näistä saadut paikallisuutiset täydentävät arkistojen ja kirjallisuuden antamaa kuvaa.

Ennen

- ***Pietarin yhteydet / ennen kauppa nyt levotonta kapinointia***
- ***elintarvikekysymys***
- ***järjestyskaartit / työväenyhdistykset / suojeluskunnat***
- ***asehankinta***
- ***paikalliset levottomuudet / Pyhäjärven kahakka***
- ***Suomen itsenäisyys***

Uutisia elintarviketilanteesta

26.9.1917 Elintarviketilanne Raudussa

Raudun elintarviketilanne on ihan mahdollon, minkäänlaisia elintarpeita ei paikallisella väestöllä ole eikä muualta ole saatu tuoduksi. Syyskuussa valittu uusi elintarvikelautakunta on kieltäytynyt ryhtymästä mihinkään toimenpiteisiin ja ilmoittanut erostaan kuvernöörille. Lautakunnan puheenjohtaja kauppias Sipponen on sanonut, mieluummin muuttavansa toisen kuntaan asumaan kuin ottaa tämän tehtävän vastaan. Tämän vuoksi ei Raudussa ole vielä jaettu leipäkorttejakaan. Ellei Rautuun pian saada jauhoja, tulee siellä täydellinen nälänhätä.

5.10.17 Jauhot loppuneet Sakkolassa ja Metsäpirtissä

Sakkolan kunnan elintarvikelautakunta kieltäytyi antamasta viljaa ja jauhoja rautatieläisille, koska rautatierakennukselle tulleistä jauhoista ei oltu annettu mitään paikkakuntalaisille. Elintarvikelautakunta lähetti kaksi henkilöä selvittämään tilannetta Viipuriin läänin elintarvikekomitean kanssa, että Sakkolaan saataisiin elintarvikkeita.

Metsäpirtistä ilmoitetaan, että jauhojen puute siellä on niin ankara, että monet kymmenet perhekunnat eivät viikkokausiin ole saanee muuta kuin kauraleipää syödäkseen. Rajan takaa Venäjältä on koetettu saada jauhoja mutta huonolla tuloksella. Jollei jauhoja pian saada Metsäpirttiin, on siellä kohta aivan täydellinen nälänhätä.

Jäkälää keräämään!

S. O. K:n Ruokatavaraosasto ostaa rajattomia määriä Poronjäkäliä (ikkunajäkeliä).

Maaseudun asukkaat!

Kaikkien, joilla on siihen tilaisuutta, on **heti** ryhdyttävä **Poronjäkälää** keräämään. Samalla kun saadaan riittävästi jäkälää eläinten ravinnoksi, voidaan arvokkaammat ravintoaineet säästää ihmisille.

Kerätäkää siis jäkälää minkäaika kulu siihen on tilaisuutta, ennen lumen tuloa!

Kääntykää jäkäläkeräyksiinne paikkakuntanne osuuskaupan puoleen. Osuuskaupasta ilmoitetaan teille hinnat ja annetaan keräysohjeet.

Toimikaa viipymättä!

Suomen

Osuuskauppojen Keskusosuuskunta r. l.

Ruokatavaraosasto. (S. I. N:o 33143) 2-1

Käkisalmen Sanomat 7.11.1917

Onnellista uutta vuotta 1918 (Käkisalmen Sanomat 31.12.1917)

Lieneekö Suomen kansa milloinkaan elänyt niin vaiherikasta ajastaikaa kuin nyt loppuva vuosi. On ennen aikaista on vielä sanoa, liekö vuodessa enemmän ilon vai surun syytä. Mieli tekisi laskemaan vuoden lopputilin voittoa näyttäväksi.

Maaliskuulla Venäjän vallankumous kukisti lahonneen tsaarinvallan ja poisti meitä painaneen ankaran sorron. Toteutui kauan unelmana ollut Suomen itsenäisyys. ***Me saamme istua nyt kuin isännät peräpenkillä*** ja harkita omat asiamme tarvitsematta palvelijan tavoin kuunnella toisten määräyksiä.

Mutta on kuitenkin joukko seikkoja, jotka himmentävät Suomen itsenäisyyden synnyttämää riemua. Sotatilan aiheuttama puute ja nälänhätä on tehnyt luokkarajat niin selviksi, ettei enää pidetä väliä siitäkään, vaikka vieraankin voimalla saataisiin toisten pyrkimyksiä vastustaa. Kansamme ei ikinä ole ollut niin rikkinäinen ja eripurainen kuin nyt, ettei paljon surkeiltaisi, ***vaikkapa ase kädessä olisi käytävä veljeä vastaan.***

Karjalan kannas (Eino Leino 1911)

*Karjalan kannas on vartiopaikka,
Karjalan kannas on kaunein paikka
seisoo, kaatua, suuttua, surra,
vaan ei vierahan kakkua purra,
ei olla pajarin poikien orja,
vaan olla vapaa, suora ja sorja,
uskoa oikeuden voittavaan voimaan,
toivoa tuomion torvia soimaan,
Karjalan kannas on teidän,
Karjalan kannas on meidän !*

*Karjalan kannas on vaikein paikka,
Karjalan kannas on kunniapaikka
taistella Euroopan silmien alla,
vastata sortohon vapautumalla,
kilpenä torjua, kalpana estää,
Uusikirkko seisoo, Kivennapa kestää,
Metsäpirtti auttaa, Rautu on rautaa,
vielä ei kaiveta Karjalan hautaa,
Karjalan kannas on teidän,
Karjalan kannas on meidän !*

Aikana eli 1918

- *Venäjän raja kiinni*
- *yhdeksän pitäjän liitto*
- *sotatapahtumat*
 - o *Viipuri – Antrea - Raudun taistelut - pakolaiset*
- *huolto ja sotamartat*
- *sankarivainajat / hautajaiset / valkoiset – punaiset*

Suomen itsenäisyys varmistuu (Käkisalmen Sanomat 4.1.1918)

Suomen täydellinen valtiollinen vapaus ja riippumattomuus varmistuu yhä. Venäjällä korkeinta hallitusvaltaa käyttävä kansan komissarioneuvosto on päättänyt tunnustaa Suomen tasavallan valtiollisen riippumattomuuden.

Kulunut vuosi 1918 Suomessa (Käkisalmen Sanomat 3.1.1919)

Suomi sai alkaa *ensimmäisen vuotensa riippumattomana valtiona*, joten tältä kannalta katsoen alkoi vuosi 1918 maassamme valoisin toivein. Mutta näihin toiveisiin sekoittui toiselta puolen paljon outoa ja sekavaa tunnetta. Jo vuonna 1917 oli nähty, mihin ollaan menossa. *Elintarvekysymystä* hyväkseen käyttäen sosialidemokraatit olivat lietsoneet katkeraa vihaa porvaristoa ja maalaisväestöä vastaan. Lakkoi-lemiset ja Venäjän vallankumouksen huumaamat joukot tahtoivat meidänkin maassamme nostattaa köyhälistövallan. Tapahtuneissa eduskuntavaaleissa oli sosialidemokraattinen puolue menettänyt enemmistön eikä pystynyt saamaan poliittisin päätöksin vaatimuksiaan läpi. Mutta sillä oli oma sotajoukko, punakaarti, jonka avulla se katsoi mahdolliseksi anastaa vallan.

Itsenäisen Suomen suurin puolue liittyi vanhaan sortajaamme ja tahtoi sen avulla viedä vallankumoushankkeensa voittoon. Maassamme olevien venäläisten sotajoukkojen innoittamana sosialidemokraattinen ryhtyi porvaristoa ja maalaisväestöä kohtaan *veriseen kansalaissotaan*.

Huom.

Vuoden 1918 sotatapahtumista tarkempi selvitys toisessa yhteydessä.

Toukokuun alussa valkoisten voittoon päättyneet taistelut vapauttivat Suomen. Mutta vapaus ei tullut meille armolahjana, vaan se ostettiin kalliilla. Jokainen isänmaan ystävä tunsi, että nyt on alkanut uuden Suomen rauhallinen luomisaika.

Vallalle päässyt mielipide, että maamme vapauttaminen oli tapahtunut vain saksalaisten joukkojen toimesta, aiheutti suursaksalaisuuden ihannoinnin. Ajateltiin, että *Suomeen oli saatava kuningas Saksasta*, siten turvattaisiin ainiaaksi ystävyysiteet Suomen ja Saksan välille. Monarkian aate sai maassamme aikaan paljon ristiriitaisuuksia eri kansalaisten ja kansalaisryhmien kesken. Viimein ratkaisuksi löydettiin kuninkaan valinta vanhan Ruotsin ajan hallitusmuodon mukaan. Itsenäisyysiemme on luotu, Suomen kansan vuosisatainen unelma on totutettu ja vuodessa kansa on elänyt enemmän kuin ennen vuosikymmeninä.

Suvannon seudun taisteluissa mukana olleet

Raudun taisteluihin osallistui n **2700 venäläistä** ja n **850 suomalaista punaista**. Vastaavasti **valkoisia osallistui taisteluihin n 2000 miestä**, joista kaatui 224 ja haavoittui n 420.

Suvannon seudun pitäjistä 1918 rintamalla oli miehiä mukana kaikkiaan runsaat 700 miestä seuraavasti:

<i>Pyhäjärveltä</i>	220
<i>Raudusta</i>	170
<i>Sakkolasta</i>	147
<i>Metsäpirtistä</i>	103
<i>Vuokselasta</i>	71 yhteensä n 710

Vapaussodan uhrit

Vuoden 1918 sotatapahtumissa **menehtyi kaikkiaan yli 10 000 henkilöä**. Valkoisten joukkojen kuolonuhrien määräksi tuli n 3900, joista suomalaisia n 3500, saksalaisia n 350 ja ruotsalaisia n 50 kaatunutta. Vastaavasti punaisten uhrien kokonaismääräksi tuli n 6300, joista suomalaisia n 5700 ja venäläisiä n 600. Lisäksi n 300 kaatuneen suomalaisen osapuoli jää tunnistamattomaksi. Suvannon seudun pitäjistä kotoisin olevia menehtyi viimeisten tietojen mukaan lähes 300 henkeä. Numerotieto- ja taulukossa sivulla 1. Kaikista näistä pitäjiemme alueiden henkilöuhreista on tavoitteena mahdollisuuksien mukaan koota lyhyt henkilökuvaukset.

Sotamartat

Tuhannet naiset kotirintaman pitäjissä olivat mukana sotatoimia tuke-
massa. Naiset olivat huoltotehtävissä kuten vaatehuollossa, sairaanhoidossa ja ruuanlaitossa. Nämä sotamartoiksi kutsutut myös kutoivat ja neuloivat joukoille lähetettäviä varusteita. Esimerkkinä kotirintaman naisten talkootyöstä ja maanpuolustustahdosta mainitaan piirakkatalkoot. Kun Raudun rintamalta pyydettiin lähettämään sotilaille pääsiäiseksi jotakin, vaikkapa vain piirakoi-
ta, niin Sakkolan naiset valmistivat kahdessa päivässä 15000 piirakkaa, jotka lähetettiin rintamajoukoille.

Karjalan jääkärien marssi

Kaunis Karjala. Isiemme maa.

Työhön jaloön taisteluun sun poikajoukkos saa.

*Henkemme uhratkaamme, kansamme ja synnyinmaamme
onni ja vapaus kun vaativat vaan.*

Työhön, työhön nuoret sotijat.

Taistoon, taistoon mielet uljahat.

*Nyt vapaan Suomen uusi huomen loistaa
jo yli koko Karjalan maan.*

Punakaartilaisten marssi

*Köyhä Suomen kansa katkoo kahleitansa,
kärsimysten malja se jo kukkuroillaan on.
Raakaa sortovaltaa vastaan nostaa maasta armeijastaan
jalon kansan parhaan pojat taistohon.*

*Hallitus on vankka, kätyrilauma sankka -
se kauhun tuskat levittää yli onnettoman maan.
Urhojansa kansanvalta työntää esiin kaikkialta,
elämästä, kuolemasta kamppaillaan.*

Huom. Kappale on seipitetty vuonna 1917 Venäjällä. Tätä laulua laulettiin jo ennen sisällissotaa. Suomen vapauden puolesta kaikki - sekä punaiset että valkoiset - kohdistivat sen sanoman tsaarin sortovaltaa ja sen kätyreitä vastaan.

Jälkeen

- **1918 sota**
 - o **kansalaissota – vapaussota – veljessota – punakapina - sisällissota**
- **voittajat ja hävinneet**
- **vankileirit / Kiviniemi – Pyhäjärvi - Rautu**
- **oikeudenkäynnit ja tuomiot**
- **pakolaiset / inkeriläiset - venäläiset**
- **kuningaskunta vai tasavalta**
- **rajamaan sotatila**
 - o **rajan vartiointi ja elämän rajoitukset**
- **salakuljetus / ihmisiä / tavaraa / aatetta**

Vankileirit

Kun rintamalinjat toukokuun alkupäivinä eri puolilla maata olivat luhistuneet, käytännöllisesti katsoen kaikki punaisten joukoissa mukana olleet otettiin vangeiksi. Myös naiset ja lapset, jotka olivat joko joukkojen mukana tai pakomatalla Venäjälle joutuivat vankilaleireille. Tarkoituksena oli kuulustellen selvittää jokaisen osuus sodan aikaisiin tapahtumiin. Sekavissa oloissa kuitenkin annettiin pikatuomioita ja **monet teloitettiin ilman oikeudenkäyntiä.**

Yksi suurimmista vankileireistä oli Viipurissa. Sen alaisena toimivat Käkisalmen yhdeksänsadan vangin työsiirtolan lisäksi pienemmät yksiköt Hiitolassa. **Pyhäjärven Noitermaalla, Sakkolan Kiviniemessä ja Raudussa.** Näistä asioista ei juuri-kaan ole kerrottu paikkakuntien historian kertomuksissa.

Rajamaa ja sotalaki

Suomen ja Neuvosto-Venäjän välisen rajarauhan turvaamiseksi muodostettiin 29.10.1918 ns Rajamaan alue. Siihen kuuluivat Rautu, Metsäpirtti, Kivennapa, Uusikirko ja osa Kuolemanjärveä ja Koivistoa sekä 10.11.1918 alkaen myös Muolaa. Rajamaa laajeni kolmeen kertaan siten, että 11.3.1919 alkaen siihen liitettiin myös Sakkolan ja Valkjärven pitäjät sekä 6.6.1919 alkaen myös Pyhäjärvi. 17.8.1920 alkaen poikkeustilaan oli julistettu koko Kannaksen etelä- ja itäosa ja Laatokan Karjala.

LEHD.
Suomen

Julistus.

Käkisalmen, Hiitolan, Kiviniemen ja Raudun sotavankileireissä olevien vankien omaisille y.m. ilmoitetaan, että tulleen määräyksen mukaan tästä päivästä alkaen jälleen vastaanotetaan yksityisille vangeille osoitettuja ruokapaketteja. Samalla huomautetaan, että lähetetyn ruuan tulee olla kiinteässä muodossa n. k. leipää, kalaa, lihaa, perunaa y. m. Ylellisyysruokia kuin myös maitoa, kahvia j. n. e. ei oteta vastaan. Osoitteet ovat selvästi kirjoitettuina kiinnitettävät varmastakin paketteihin ja jos suinkin mahdollista, on vangin numero osoitteeseen merkittävä. Väärinkäytökset lähetyksissä rangaistaan sotalakien ankaruudella. Väärinkäytösten välttämiseksi ilmoitetaan vielä, että vangit saavat leiriltä nykyään parannetut ruoka-annokset, joten kotien ainoain ruokavarain tyhjentämiset ovat tarpeettomat.

Raha- ja tupakkalähetyksiä ei oteta vastaan. Vastoin kieltoa lähetetyt tavavarikoidaan kirjeitä ja paketteja avattaessa ja tarkastettaessa.

Käkisalmen Sotavankileirin Päällikkö:
Lönnmark.

Käkisalmen Sanomat 10.7.1918

1919

Vuosi 1919 kotimaassa (Käkisalmen sanomat 3.1.1920)

Hallitusmuotokysymys piti koko vuoden alkupuolen mieliä vireissä, sillä joulukuussa 1918 *kuninkaaksi valittu saksalainen prinssi kieltäytyi kuninkuudesta*. Tämän jälkeen uusi eduskunta hylkäsi monarkistisen valinnan ja laati tasavallaisen hallitusmuodon, joka hyväksyttiin kesäkuussa.

Vuoden kuluessa on paljastettu uusia kapinahankkeita tarkoituksella syöstä meidän maamme samanlaiseen sekasortoiseen kaaokseen, joka yhä Venäjällä vallitsee. Tämä on antanut paljon työtä maan suojeluskunnille, samalla kun maan *sotavoima on rajalla suorittanut vuoroin ankaraakin vahtipalvelusta*, jottei vainolainen pääse rajan yli hyökkäämään.

Täytyy vielä mainita, että kesäkuun alussa astui meillä voimaan yleinen *kieltolaki*, jota niin suurella innolla oli valmisteltu. Salapoltto ja väkijuomain luvaton maanhantuonti ovat lisääntyneet eikä kansan keskuudessa salapolttoja edes pidetty aina rikollisena toimintana.

1920

Katsaus vuoden 1920 vaiheisiin kotimaassa (Käkisalmen Sanomat 30.12.1920)

Eduskunta laati *armahduslain*, jonka mukaan

- noin 500 punakaartilaista, niiden joukossa eräitä kapinan johtajiaakin pääsi vapaaksi vankilasta ja
- noin 40000 ehdonalaaiseen vapausrangaistukseen tuomittua punikkia sai täyden kansalaisluottamuksen.

Katsaus vuoden 1920 vaiheisiin (Käkisalmen Sanomat 4.1.1921)

Viime vuoden alussa vallitsi sotatila Suomen ja Venäjän välillä. Vaikka suurempia sotatoimia ei sattunutkaan, oli kuitenkin ehtimiseen *rajakahakoita* ja maan sotavoimien piti alinomaa olla varuillaan.

Rauhanvaltuuskunnat kokoontuivat rauhanneuvotteluihin Tartossa ja hankalien neuvottelujen jälkeen saatiin rauha solmituksi. *Suomi ja Venäjä nyt ensi kerran tassa-arvoisina päättivät lopettaa sotatilan*. Suomelle myönnettyt rauhan ehdot olivat laatuaan sellaisia, että niihin yleensä voi olla tyytyväinen. Rauhan solmiaminen oli tärkeimpiä valtiotekoja, joita kansamme elämässä milloinkaan on ollut ja kieltämättä tärkein koko viime vuoden tapahtumista.

1921

Katsaus kuluneeseen vuoteen (Käkisalmen Sanomat 3.1.1922)

Vaikka nyt on solmittu rauhantila Suomen ja Venäjän välillä, näyttää siltä kuin lopullisten välien selvittely veisi vielä kauan aikaa ja *viimeisen ratkaisun varalta täytyy täällä olla valmiina*. Kun Suomen hallitus ei Kauko-Karjalan kysymyksessä ollut heti paikalla valmis tanssimaan neuvostohallituksen määräysten mukaan kalisteltiin aseita ja jyskytettiin tykkejä joulupäivänä aivan likellä Suomen rajaa. Tämä kaikki osoittaa, että Tarton rauhassa oli *meillä toisena sopimuspuolena levoton ja epävarma kumppani*.

Vakoojat kiinni (Kansanrunoilijan muistelu vuodelta 1922)

*Kun vapaussota käytiin valkoisten voittoon
niin punaisten johtajat pakeni yli rajan.
He siellä uskoivat uuden päivän koittoon
ja toivoivat Suomeen myös punaisen ajan.*

*Tässä mielessä alkoi vakoilu tänne
salaa yhteys otettiin ystäviin.
Rahan voimalla kiehdottiin miehiämme
maanpetoksellisiin tehtäviin.*

*Heitä löytyikin tietysti jonkun verran
heille neuvottiin salaiset etappitiet.
Rajavartijat kierrettiin usean kerran
ei sopineet tällöin julkiset tiet.*

Kirjallinen julkaisu - ketä kiinnostaa ? - mistä rahat ?

Työryhmän työn tulokset on tarkoitus julkaista kirjana, mikäli kirjalla kysyntää ja kiinnostuneita lukijoita ? Kirjahankkeen arvioidut kustannukset ovat noin 10 000 euroa, kirjassa sivuja noin 300 ja painosmäärä 500 kpl. Selvitystyötä koordinoi, sen aineistoa kerää ja dokumentoi työryhmä, joka toimii samalla kirjatoimikuntana.

Kirjallisen julkaisun toteuttaminen tarvitsee myös taloudellista panosta. Suvannon seudun pitäjäyhteisöt ovat ilmaisseet hankkeen toteuttamista suosittavan ja tukevan kantansa. Aikanaan tullaan pitäjäyhteisöjen puoleen kääntymään myös taloudellisen tuen saamiseksi. Jo nyt on käynnistetty tukihakemukset eräiden karjalataustaisten säätiöiden kanssa.

&&&&&&&&&&